

STEPHANI
F̄ORCATVLI IV-
RISCONSULTI, THOLOSÆ IVRA

PUBLICÆ PROFITENTIS, IN TI-
tulum Digestorum de Servitutibus suc-
cincta Explicatio.

Cum Indice legum in hoc Commentario explanatarum.

PARISIIS.

Apud Guilielmum Chaudiere, via Iacobæa, sub Temporis
insigni, & Hominis siluestris,

1578.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

Num. 48. cap. 8. num. 2.

D. P. VRAVLT O, VICECOMITI
DE CHIVERNI, IN SACRATORI
Regio consilio ampliss. Consiliario,
P. Forcatulus S. D.

CELEBRATUR apud exultos do-
ctrina & moribus scriptores repetita ab
antiquitate illa consuetudo, qua peritissi-
mus quisque solebat integerrimum sibi
virum aliquem seligere, cuius authorita-
te, tanquam Aiacis clypeo tectus, cona-
tus, petulantium morsus, atque iniurias facile vitare posset,
& cui suos omnes labores offerret. Ratio ergo iam postulat
(cum nullum te digniorem inuenerim) ut te eorum quæ à
patre collegerim, participem faciam, eò adductus, gloria illa
qua te à Domino Ioanne Baptista Bensiuennio Abbate de
Bellebrächia, & primo reginæ matris Eleemosynario, cumu-
latè præditum accepi. Quare hoc opus in tuo nomine diuul-
gandum curavi, quòd ipsum Iurisconsultorum suffragiis au-
dierim tanta refertum eruditione, ut authoris nomine indi-
gnum non videretur. Nec me ab incepto deterruit latratus
eorum, qui suis titillati laudibus, nihil præterquam sua, luce
digna, arbitrantur. Nam, ut cum Sapiente loquar, quemad-
modum ferrum & lapis contra iaculatorem telum retor-
quent, ita in authorem conuictum sepius retorquetur, immò

STEPHANI FORCATVLI IV-
RISCONSULTI, TOLOSÆ IVRA PV-
blicè profitentis, in titulum Digestorum De serui-
tutibus succincta explicatio.

OBSERVATA IN RVBRICAM
ff. De seruitutibus.

- I *Seruitus merè personalis quid sit.*
- 2 *An sit contra ius naturale, vel secundum id ipsum.*
- 3 *Quomodo ab ebrietate fluxisse feratur seruitus, & qualiter pas-
sim vsurpetur pro obsequio.*
- 4 *Non assentiendum Aristoteli, seruitutis originem ad naturam
referenti.*
- 5 *Homo instrumentum hominis esse nequit.*
- 6 *Explicata duo responsa Iuriscons. in quibus seruus videbatur si-
ne domino.*
- 7 *Damnati in metallum, sicut serui Reipub. non carent domino.*
- 8 *In seruitute personali id quod meum est, mihi seruit.*
- 9 *Quid de legatis operis seruorum statuatur.*
- 10 *Qua seruitus à persona rei præstetur. quis sit sensus L. Titio cen-
tum. §. 2. de condit. & dem.*
- II *Ascriptitij serui terræ, quam colunt, seruiunt: nec ab ea auelli
possunt.*

INTERPRETATIO RVBRICÆ.

QVONIAM vos attentos abundè, quantum optari
potest, aspicio, Auditores, & plausu amantissimo
stridentes, vt solent pulli hirundinini aduolante
matre: & quia non esca plurima tam reficit, quàm
quæ suauissima est, breuiter & perspicuè, simúlque ingenuè

Item quamuis. §. vsus. Accedit quòd vsusfructus venditus nihil obest proprietatis domino, cum in omni persona idem sit, & omnes redditus auferat. Vsus autem more assentatorum in qualibet personâ; ad quam accedit, se immutat, ita vt in venditore atque in emptore sit dissimilis futurus. l. plenum. §. equitij. ff. de vsu & habit. quòd nisi immutaretur, posset recipi comoditas alterius personæ quàm vsuarij. nam & ipse cui vsus relictus est, nec locare potest, nempe domum. §. pe. eod. Inst. tamen inquilinum cum aliqua mercede secum manentem, nõ seorsum, rectè aggregabit. l. 4. ff. eod.

16 Est & alia differentia inter vsum & vsusfructum, quòd ille sine hoc probè valet, non è diuerso. Nam fructui vsus inest, vsui verò fructus deest. l. per seruum. §. i. ff. de vsu & habit. Vlpianus frustra legari vsusfructum detracto vsu: & frustra adim vsum ab vsufructu, quin hic perimatur. Nec obest l. huic stipul. §. i. ff. vsufr. quemad. caueat. vbi stipulatio vtendi boni viri arbitrato, id est, dolum malum abfore, locum habet, etiã si quis fructum sine vsu habuerit. Sed hoc minimum habet difficultatis, siue verba legis eiusmodi fuerint, vt in l. si domus. ff. de vsu & habit. vbi similem legis phrasim obseruauit, & l. 3. de seruit. leg. ff. siue sint verba testatoris errore iuris lapsi. sicut cum legat alij fundum, alij vsusfructum, existimans vni nudam proprietatem, alteri totum vsusfructum, relinquere: in quo concurrunt legatarij, nisi illam expresse legauerit detracto vsufructu. l. si alij. ff. de vsufr. leg. Quauis sciam aliter seruari, si iudex vni fundum, alteri coheredi vsusfructum adiudicauerit. l. & puto. §. i. ff. famil. herc. nam illud superius recipitur in testatore gratis largiente. idè propria vis verbi inspiciatur. l. non aliter. de legat. 3. Planè iudex medius inter hæredes non tam supinus præsumitur, vt cum vni fundum, alteri vsusfructum ascribit, vsufructui detrahat integro morte finem accepturo, quò augeat proprietatem pretiosiore & firmiore, atque ita vt inter pares dominos diuidat tam inæqualiter. l. i. ff. de rebus dub. Scio Accursium alio modo hoc dissidij conciliare, vt est interpret pacifer & candidus. Sanè etiam cum vni legatur vsusfructus, alij vsus, ambo in vsu concurrunt;

qui abundè inest vsufructui: & ratione vsus vterque erit po-
 tior: quoniam is videtur ab vsufructu auelli, vt pars à toto. l.
 si alij. ff. de vsufr. l. sed si de. §. i. ff. de vsu & habit. Proinde quod
 dictum est in d. l. huic. §. i. fructum sine vsu obtigisse, pertinet
 ad duos legatarios, quorum alteri vsufructus relictus est, alte-
 ri vsus, errore testatoris putantis se vsu à fructu prorsus de-
 ducere: quod lex non patitur. nisi testator expresserit, fructum
 omninò perempturus: quod in dubio lex non præsūmit, sed
 illius errori iusta interpretatione medicatur. l. cum ita. ff. de v-
 sufr. legat. l. vaccæ. ff. de euiction. Differūt insuper, quòd solus
 vsufructuarius prædium sua impensa reficit, non proprietatis
 dominus. Et ille tributa publica præstat. l. hæctenus. ff. de vsu-
 fruct. At in vsu communicantur cum hærede testatoris onera:
 nisi si vsus eiusmodi sit, vt ad ipsum præstandum vix prædiū
 sufficiat, nam tunc cum omnem redditum absumat vsus, omni-
 bus impendiis respondebit. l. fundi. l. si domus. ff. de vsu & ha-
 bit. Idem puto, cum vni vsus, & alteri fructus, relinquitur, vt
 scilicet vterque in vsu concurrens refectioni & tributis satis-
 faciat pro portione, si omnes fructus absumantur vsu: secus
 cum sunt amplissimi. aut certè licet grauatis personis pro de-
 relicto habere legatum. l. etsi fortè. §. Labeo. ff. si seruit. vendi-
 cet. l. cum fructuarius. ff. de vsufr. Omitto capitale dissidium
 vsus & vsufructus, quòd ille non diuiditur, hic est diuiduus.
 l. vsus pars. ff. de vsu & habit. Non tamen omitto, quòd vsu-
 fructuarius excludit penitus dominum à prædio, non vsua-
 rius, nec domini familiam, quatenus ad prædium colendum
 curandū mve ibit: alioquin frui eam prohiberet. l. fundi. §. i.
 l. si habitatio. §. si. ff. eod. Excipitur vsus domus legatus per o-
 mnia vsufructui in hoc æqualis. l. diuus. §. i. ff. eod. nisi fortè
 quòd cedi in exterum non poterit, pro natura vsui propria.
 atque ita in aliquibus vsus non differt ab vsufructu. Addit
 Accursius in §. i. de vsu & habit. d. l. diuus. vbi qui habet vsu
 syluæ procul positæ, ligna liberè cedit, & vendit, ne vecturæ
 impensa superet vtilitatem, sed tamen non existimo amplius
 vendere licere, quàm legatarius verisimiliter sibi familiæ que
 commodè sumere posset, non autem in totum iure fructuarij,